

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izven nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENJ GRADEC, Slomškova trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Zunanji minister dr. Cincar-Marković v Berlinu:

Nemčija bo jamčila za meje Jugoslavije?

Ugibanja in napovedi berlinskih krogov o ozadju, namenu in pomenu razgovorov nemških državnikov z jugoslovenskim zunanjim ministrom — Nemški listi podčrtavajo koristi jugoslovensko-nemškega prijateljstva

von Ribbentrop

BERLIN, 26. apr. r. Včeraj popoldne je z letalom prispel v Berlin jugoslovenski zunanji minister dr. Cincar-Marković, odvijajoč se povabilu nemškega zunanjega ministra v. Ribbentropa. Prirejen mu je bil svečan sprejem.

Ze uro po prihodu so se v nemškem zunanjem ministrstvu pričeli razgovori, ki jim v berlinskih političnih in diplomatskih krogih pripisujejo sprčo sedanega mednarodnega položaja izreden pomen. Zanimanje za razgovore

predstavnika Jugoslavije z nemškimi državniki je ogromno.

O sami vsebini teh razgovorov krožijo v berlinskih diplomatskih krogih najrazličnejše verzije. Strinjajo pa se v tem, da goji Nemčija do Jugoslavije v sedanem trenutku prijateljsko politiko ter da se Jugoslaviji s te strani ni ničesar bati. Vsi nemški listi poudarjajo v svojih komentarjih ogromne koristi, ki jih imata Nemčija in Italija od prijateljstva z Jugoslavijo, ki predstavlja najvažnejšega činitelja na jugovzhodu Evrope. Poslednji mednarodni dogodki so bili povod, da je nemški zunanji minister povabil predstavnika Jugoslavije na razgovor.

Dejstvu, da je prišlo do tega sestanka neposredno pred govorom kancelarja Hitlerja, pripisujejo še poseben pomen. Nemčija, ki jo je prezident Roosevelt v svoji poslanici obdolžil napadalnih namenov, želi dokazati svetovni javnosti, da to ni res in hoče svojo miroljubnost dokumentirati baš v odnosih z Jugoslavijo. V dobro poučenih krogih zaradi tega ne izključujejo možnosti, da bo Nemčija pri tej priliki ponudila Jugoslaviji jamstvo za njene sedanje meje, njeno nedotakljivost in varnost. Po mnenju teh krogov je to glavni razlog povabila jugoslovenskega zunanjega ministra v Berlin. Razumljivo pa je, da si želi Nemčija enako kakor Italija, za primer kakih mednarodnih vojnih

zapletljajev zagotoviti vsaj nevtralnost Jugoslavije, ki s svoje strani nima prav nobenega interesa, da bi se vmešavala v spore velesil.

Po sinočnjem prvem razgovoru, ki je trajal dobri dve uri in kateremu so deloma prisostvovali tudi jugoslovenski poslanik v Berlinu dr. Andrič in vodilni uradniki nemškega zunanjega ministrstva, je bil objavljen kratek komunik, ki se glasi:

Komunike

Zunanji minister von Ribbentrop je v torek popoldne ob 18.30 sprejel jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića, ki je prispel na povabilo zunanjega ministra von Ribbentropa. Na današnjih razgovorih so razpravljali o vprašanjih, ki se tičejo Nemčije in Jugoslavije. Razgovor je potekel v prijateljskem duhu in je pokazal dalekosežno soglasje razumevanja v vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

Večerja

Snoči je priredil nemški zunanji minister na čast jugoslovenskemu gostu večerjo v hotelu Esplanade. Večerji so prisostvovali najožji sodelavci nemškega zunanjega ministra, spremljevalci jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića in jugoslovenski poslanik v Berlinu dr. Andrič. Na večerji sta Ribbentrop in dr. Cincar-Marković

izmenjala zdravice, v katerih sta podčrtala dosedanje prijateljske odnose med obema državama in podkreplila željo po nadaljnjem prijateljskem sodelovanju.

Današnji program

Danes dopoldne se je jugoslovenski zunanji minister najprvo poklonil pred spomenikom padlih junakov Unter den Linden, nato pa so se ob 10. nadaljevali razgovori v nemškem zunanjem ministrstvu. Popoldne bo dr. Marković z Ribbentropom napravil avtomobilski izlet v okolico Berlina, nato pa se bodo nadaljevali razgovori. Zvečer priredi njemu na čast večerjo jugoslovenski poslanik dr. Andrič. Danes popoldne bo dr. Cincar-Markovića sprejel tudi kancelar Hitler. Razgovori bodo jutri dopoldne končani in bo o njih objavljen zaključni komunik, jutri popoldne pa se dr. Marković z letalom vrne v Beograd.

★

BERLIN, 26. apr. e. Letalo Aeroputa, s katerim je pristal dr. Cincar-Marković na berlinskem letališču Tempelhofu, je napravilo najboljši vtis zaradi svoje elegantne konstrukcije in kovinskega trupa. Letalo je pilotiral znani pilot Striževski, ki je pristal na aerodromu na minuto točno, kakor je bilo določeno po programu. Potniki so ke po poletu dobro počutili. Letalo je poletelo direktno iz Beograda v Berlin in spotoma ni nikjer pristalo.

Uvedba vojaške obveznosti v Angliji

Na snočni izredni seji je angleška vlada sklenila uvedbo splošne vojaške obveznosti — V najkrajšem času bo izvežbanih 2.000.000 rekrutov in sestavljenih 23 novih divizij teritorialne armade, določene v pomoč zaveznikom

LONDON, 26. aprila. r. Po snočni seji spodnje zbornice je ministrski predsednik Chamberlain nenadoma sklical izredno sejo vlade. Seja je trajala dve in pol ure. Po seji se je Chamberlain odpeljal v buckinghamsko palačo, kjer je bil sprejet v avdienci pri kralju Juriju VI.

O poteku in sklepih seje ni bilo izdano nikako uradno poročilo, toda iz zanesljivega vira se je izvedelo, da je vlada na tej seji sklenila uvedbo splošne vojaške obveznosti v Angliji. Na kakšen način bo to izvedeno, še ni podrobno znano. Po enih vestih bo uvedena splošna vojaška obveznost po zgledu Francije, ker bi v nasprotnem primeru mogli francoski kmetje in delavci očitati, da morajo krvaveti za Angleže, ki se udeležujejo vojne le kot dobavitelji vojnih potrebščin. Po drugih verzijah pa bo za začetek uvedena samo delna vojaška obveznost na ta način, da bodo najprvo pritegnjeni samo letniki 1918, 1919 in 1920, ki bodo takoj vpoklicani na večmesečni kadroški rok.

Zakon o uvedbi splošne vojaške obveznosti bo še danes predložen spodnji zbornici. Glede na to, da so se vse stranke izjavile za ta ukrep, bo zakon sprejet najbrže brez debate, da tudi na ta način podčrtajo odločnost Anglije, da se zoperstavi vsakemu napadalcu in vsakemu nasilju.

Nenadni sklep vlade je izzval v političnih krogih in v vsej javnosti veliko pozornost. Splošno zatrujejo, da je vlada sklenila uvedbo splošne vojaške obveznosti predvsem na pritisk Francije in Rusije, ki sta zahtevali dokaz, da je Anglija odločena storiti vse, da zavaruje status quo in se skupno z ostalimi zavezniki zoperstavi vsakemu napadu. Angleška vlada pa hoče na ta način dokazati vsem onim državam, ki jim je obljubila svojo podporo in zaščito, da je trdno odločena izpolniti svojo obljubo.

Z uvedbo vojaške obveznosti se bo z vpoklicem prvih rekrutov ustanovil kader, ki bo v najkrajšem času lahko izvežbal okoli 2 milijona vojakov. Najprvo se bodo rekruti vežbali tri do štiri mesece v posebnih oddelkih, nato pa bo

do uvrščeni v novo zasnovano teritorialno vojsko, v kateri se bodo vežbali še nadaljnje leto dni. Na ta način bo osnovanih v najkrajšem času 23 novih divizij, ki so v primeru vojne določene za to, da jih nemudoma pošljejo na pomoč svojim zaveznikom.

Vsi današnji angleški listi obširno komentirajo ukrepe, vlade in ga brez izjeme odobravajo. Obenem izražajo prepričanje, da bo ta korak istrežen vse ono, ki so morda še vedno računali z oklevanjem Anglije. Z veliko napetostjo pričakujejo kakšen bo odmev v Nemčiji.

PARIZ, 26. aprila. e. Po obvestilih, ki so dospela v Pariz, se je Chamberlain odločil za to, da že danes objavi sklep o uvedbi splošne vojaške obveznosti v Angliji. Po poročilih iz angleških virov je bila uvedba splošne vojaške obveznosti v Angliji pogoj Rusije za sodelovanje z Anglijo. V tem vidi Rusija nepobiten dokaz, da je Anglija zares za odločno in neomajno politiko. Po vsem tem pomeni ta sklep, korak naprej v sporazumevanju z Rusijo.

Angleško-francoska demarša v Berlinu

Skupni korak Londona in Pariza na predvečer Hitlerjevega govora

BERLIN, 26. aprila. br. Po vsej Nemčiji se že na veliko pripravljajo na govor nemškega kancelarja Hitlerja, ki ga bo imel v petek popoldne pred nemškim državnim zborom. Tega dne mora po vsej državi počivati vse delo. Delavstvo in nameščenci se morajo zbrati pred zvočniki in skupno poslušati prenos govora po radiju. V to svrhu bodo na razpolago vsi javni lokali, kinematografi in gledališča ter druge primerne dvorane.

Kakor se doznava, je govor v glavnih obrisih že sestavljen. V poučenih krogih zatrujejo, da bo glavni predmet Hitlerjevih izjavanj Rooseveltova poslanica, na katero bo Hitler odgovoril v imenu Nemčije in Italije. Po prvotnem zasnutku naj bi bil Hitler odklonil vse Rooseveltove predloge in tudi vsako svečano zagotovilo, da Nemčija nima nikakih napadalnih namenov proti katerikoli drugi državi. Po zadnjih diplomatskih razgovorih in spričo sporotil Francije in Anglije pa so nemški odgovorni činitelji, kakor se zatruje, svoje stališče nekoliko spremenili. Smatrajo za verjetno, da bo Hitler pristal vsaj na nekatere Rooseveltove pobude.

Angleški poslanik Henderson in francoski poslanik Coulondre, ki sta se včeraj vrnila v Berlin, sta takoj zaprosila za sprejem pri zunanjem ministru Ribbentropu. Spričo obiska jugoslovenske

ga zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića pa do tega sestanka dosedaj še ni prišlo. Kakor se doznava, bosta angleški in francoski poslanik izročila nemški vladi enako se glasečo demaršo, v kateri bosta angleška in francoska vlada sporočila nemški vladi:

1. Diplomatska akcija, ki jo vodijo zapadne demokracije, nima namena obkoliti Nemčije, marveč strme samo za tem, da zaščiti manjše države pred neizvnanim napadom.
2. Anglija in Francija sta še vedno pripravljena za pogajanja o vseh spornih vprašanjih in želita Nemčiji ponovno nuditi priliko za miren sporazum, na pravični podlagi.
3. Anglija in Francija s svojimi zavezniki sta trdno odločeni, da se z vsemi sredstvi zoperstavita nadaljni politiki nasilja in nadvlade v Evropi.

PARIZ, 26. aprila. e. Ministrski predsednik Daladier je sprejel včeraj francoskega poslanika Coulondra, ki se je snoči ob 19.15 s severnim ekspresom odpeljal v Berlin. Daladier se je dalj časa razgovarjal s Coulondrom in mu dal nalog, da v Berlinu podčrta popolno soglasje francoske in angleške vlade. Po glas tega bodo skušali dobiti obvestilo o

vsebinsi Hitlerjevega govora in se bo ob tej priliki poudarjalo, da želi francoska in angleška vlada pozitiven odgovor na Rooseveltove predloge, s katerimi se popolnoma identificirata. Prav tako bodo dali iniciativo za demobilizacijo nemške vojske. Francija ne bo preklicala svoje mobilizacije, če istočasno ne bosta demobilizirali tudi Nemčija in Italija.

Sedež SSZ bo odslej v Beogradu

BEOGRAD, 26. aprila. V Beogradu je bila v ponedeljek seja Zveze slovenskega sokolstva. Na tej seji je bil soglasno sprejet predlog, da se sedež Zveze prenese iz Prage v Beograd. Za starostu Slovenske sokolske zveze je bil izvoljen brat Engelbert Gangl, za tajnika pa brat Verij Švajger, oboje iz Ljubljane.

Visoko odlikovanje br. Gangla

Včeraj popoldne je bil prvi namestnik starešine saveza SKJ brat Engelbert Gangl sprejet v avdienci pri knezu namestniku Pavlu. Ob tej priliki je knez odlikoval brata Gangla z jugoslovensko krono z lento, v priznanje njegovih zaslug za sokolstvo.

Potemkin v Bukarešti in Sofiji

BUKAREŠTA, 26. aprila. br. Namestnik ruskega ljudskega komisarja za zunanje zadeve Potemkin, je prispel včeraj v Bukarešto ter je ob 16. nadaljeval svojo pot v Ankaru. V uradnih krogih izjavljajo, da se v Bukarešti ni sestal z nobeno rumunsko politično osebnostjo. Danes je prispel v Sofijo, kjer ga je sprejel bolgarski ministrski predsednik dr. Kjuzevanov.

Proračun USA sprejet

WASHINGTON, 26. aprila. e. Senat je sprejel proračun za vojaške potrebe, ki znaša 508.789.824 milijonov dolarjev, v naših valutah okrog 25 milijard dinarjev. Po tem proračunu se začne novo proračunsko leto s 1. julijem. V znesku za vojaške potrebe je všteta tudi vsota za nabavo 6000 vojaških letal. Zakon o proračunu je predložen predsedniku Rooseveltu v podpis.

Borzna poročila.

Curtis, 26. aprila. Beograd 10 — Pariz 11.795, London 21.8475, New York 445.375, Bruselj 74.975, Milan 23.425, Amsterdam 236.75, Berlin 178.60, Sofija 5.40, Varšava 84. — Bukarešta 3.25.

Inserirajte v „Sl. Narodu“!

Politični obzornik

„Odpadniki“

Nemci, ki živijo v dravski banovini, imajo svoje glasilo, ki izhaja kot tednik v tiskarni Kurzmann v Zagrebu. Doslej je izšlo že 18 števk tega lista. V zadnji svoji številki je list objavil zanimiv članek, naslovljen »Renegats«. V tem članku čita med drugim: »Kaj so prav za prav renegati? Pod tem pojmom razumemo ljudi, ki zataje svoj rod, ki so se izneverili zastavi, na katero so prisegali, ljudi torej, ki svoje prepričanje menjajo in s tem zagreše nemoralno dejanje... Ker bi se na ta način dalo težko koga preprečiti, se posega še dalje: renegati ali odpadniki niso samo tisti, ki so se osebno odpovedali svoji narodni pripadnosti, ne, marveč tudi oni, katerih očetje, dedi, pradedi itd., so se odpovedali tej pripadnosti. Vzemimo, tak nesečni praded bi bil Slovenec in bi bil svoj narodni pripadnost izgubil v »nemških morjeh«, ali bi bilo prav in pravično psovati z odpadnikom njegovega pravnika, ki vendar ni spremenil svojega prepričanja in se ni izneveril svojemu narodu? Ali ni morda stvar tudi taka, da pred — recimo — 100 leti tu in tam niti ni bilo slovenske narodne zavesti? Prelistajmo na primer »Kroniko slovenskih mest«, da se prepričamo o narodnem mišljenju v pradedovskih časih morda v Novem mestu... Ali najlj pripisujemo morda odločujoč pomen prekluku rodbinskega imena? Rodbinsko ime lahko v poedinih primerih mnogo pomeni, čisto pa tudi nič... Tisoč let se je prilivala nemška kri v naše kraje in se je tisoč let mešala s slovensko. Individualni produkt tega mešanja smo mi vsi, o tem si je znanost že zdavnaj edina in je dokaz presenetljivega neznanja, ako tu kdo govori o rasni čistosti, ki ne obstoja na nobeni obeh rasnorodnih strani. Ne vidimo-li na izrazih slovenski strani na stotine pramenih imen?...« — Mnogo resnice je v teh izjavah gotovo, vendar pa je treba pripomniti, da je dokazana stvar, da so slovečasno državni in cerkveni funkcionarji v naših krajih kaj radi imena trdih slovenskih kmetov pomenevali, česar se na nemški strani ne more trditi.

Hrvatsko predavanje v Ljubljani

»Hrvatski dnevnik« je objavil to-le poročilo iz Ljubljane:

V torek 18. t. m. je imel na povabilo slovenskih akademikov dr. Rudolf Bičanić javno predavanje. Za predavanje je vladalo ogromno zanimanje in je bila dvorana, v kateri je bilo predavanje, natlačeno polna občinstva dolgo pred začetkom.

Poudarjal je potrebo, da se v Sloveniji organizira stranka, podobna hrvatski seljaški stranki, ki bi sodelovala pri rešitvi državnega vprašanja. Po predavanju se je pričela živa razprava, toda dr. Bičanić je odklonil, da bi dal odgovor pred veliko množico občinstva na neka vprašanja in sicer radi delikatnosti teh vprašanj samih. Predavanje dr. Bičanića je bilo izvrstno pripravljeno in se mnogo komentira v Ljubljani.

O tem predavanju naš list ni bil obveščen in smo izvedeli zanj šele iz »Hrvatskega dnevnika«. Kakor smo se informirali, je povabil dr. Bičanića na predavanje v Ljubljano »Slovenski klub«, ki izdaja tednik »Slovenijec«.

Poljski Sokol in slovanstvo

Zveza poljskega sokolstva je sprejela na svoji zadnji plenarni seji resolucijo, v kateri izjavlja:

Zveza poljskega sokolstva v tem zgodovinskem trenutku poudarja, da navdaja ves poljski narod nezlomljiva volja braniti do zadnje kaplje krvi vsako ped poljske zemlje in vsak kosček poljske svobode. Poljsko sokolstvo smatra za svojo dolžnost, da najtesneje sodeluje s poljsko vojsko, in opozarja celokupni poljski narod, naj bo vsak trenutek pripravljen na obrambo države. Obenem poziva vse brate in sestre in vse Poljake, naj se združijo v močno falango, ki bo silna dovolj, da bo z uspehom branila nedeljnost in neodvisnost poljske republike.

Zveza poljskega sokolstva istočasno opozarja vso javnost na zgodovino, ki jasno priča, kako so slovenski narodi drug za drugim podlegli sovražnemu napadu, ker so bili med sabo nesložni. Zato je poljski narod dolžan, da stori vse, da pride do presodnih sloje in vzajemnosti med slovenskimi narodi.

Tako govore Poljaki, to se pravi poljski Sokoli, ki so bili že od nekdaj odločno slovenskega mišljenja, katerim pa se je v zadnjem času pridružila vsa poljska javnost!

Nemški narod ni za vojno

Kancelar Adolf Hitler je 22. oktobra 1933 izjavil: »Nemški narod ni za vojno, ni bojevit, nasprotno, ker ljubi mir, se bori za pravico življenja in za pravico obstanka 65 milijonov nemških duš. Nemčija in nemški narod nimata povoda, da bi želela vojno, da bi s tem ponovno vzpostavila čast nacije, čast svojih mož in vojakov. Naš cilj je, da napravimo svoj narod srečen s tem, da mu zagotovimo vsakdanji kruh in mu preskrbimo stalno delo. Pri tem naj nam ostane svet pusti na miru...«

Naša zunanja trgovina

bilance pasiven za 175.08, lani pa za 137.86 milijonov
Letos v prvem četrtletju je bil saldo naše trgovinske

Ljubljana, 26. aprila
Po uradnih statističnih podatkih je znanal naš izvoz v vrednosti 269.761 ton v vrednosti 422.99 milijona, lani v marcu pa 337.657 ton v vrednosti 422.81 milijona. Po količini je torej hazardoval za 67.896 ton ali 20.11%, po vrednosti se je pa povečal za 0.17 milijona ali 0.04%. V prvih 3 mesecih tekočega leta je znanal naš izvoz 672.757 ton v vrednosti 1.081.56 milijona din, lani v prvem četrtletju je pa znanal 848.539 ton v vrednosti 1173.79 milijona. Letos se je torej zmanjšal za 173.782 ton ali 20.53% po količini in za 92.23 milijona v dinarjih ali 7.86% po vrednosti.

Naš uvoz je znanal letos v marcu 98.163 ton v vrednosti 476.28 milijona din, lani v marcu pa 96.916 ton v vrednosti 509.67

milijona din. Letos v marcu se je torej povečal po količini za 1217 ton ali 1.26%, po vrednosti se je pa zmanjšal za 38.89 milijona ali za 6.55%. Naš uvoz v prvem četrtletju tekočega leta je znanal 294.760 ton v vrednosti 1253.64 milijona din, lani v prvem četrtletju je pa znanal 307.268 ton v vrednosti 1.511.51 milijona din. Letos se je torej zmanjšal po količini za 12.478 ton ali 4.06%, po vrednosti pa za 54.87 milijona ali 4.18%. Presežek našega uvoza nad izvozom je znanal v marcu 43.39 milijona. Lani v marcu je bila naša trgovinska bilanca tudi pasivna in sicer za 86.86 milijona din. V prvem četrtletju tekočega leta je bil saldo naše trgovinske bilance pasiven za 175.08 milijona, lani v prvem četrtletju pa za 137.86 milijona din.

rišču. Gimnazijska mladina bo nastopila s prostimi in orodnimi vajami, za zaključek pa bo tudi tekma v odbojki. Obvezne vstopnine ne bo, sprejemali pa se bodo prostovoljni prispevki za učila. Sestanek staršev na drž. realni gimnaziji bo istega dne po toveladnem nastopu.

Agilna kolesarska sekcija I. gorenjskega motokluba, ki ji načeluje g. Bar, se je šele pred kratkim osvojila novim, edinim motoklubom na Gorenjskem, a že si je pridobila veliko poštovanih članov, da bo že 14. maja t. l. izvedla otvoritveno kolesarsko dirko na progi Čirče—Trboje—Voklo—Sencur—Kranj. Nekateri člani sekcije pa se bodo udeležili tudi zvezne kolesarske dirke na Podutku, ki bo izvedena 7. maja t. l. Vse kolesarje in prijatelje kolesarskega športa vabimo, da pristopijo v sekcijo in da se udeležijo otvoritvene dirke, na kateri se bo vozilo tudi z navadnimi kolesi. Seveda pa sekcija nima namena gojiti le dirk, temveč je ena glavnih nalog organizirati tudi kolesarske izlete in omogočiti svojem članstvu ceneno nabavo koles in sestavnih delov.

Na gostinskem zborovanju je poročal o delovanju uprave g. M. Mayr, doktiral se je tudi težko, ki so nastale s sklepom o povišanju cen plačam, o šumarstvu, ki se je zelo razpislo in ki je dalje bolj ogroža gostinstvo; v zvezi s tem je govoril o potrebi novelizacije obrtnega zakona in znižanju davkov, ki daleko prekašajo moči gostinskih obratov. Nadalje je poročal, da je imela uprava 7 sej in en članski sestanek. Tekom poslovnih dobe je bilo ukinjenih 9 koncesij, izdane pa so bile koncesije naslednjim članom: Brulcu, Bidovec Mariji, Krču, Koncilji, Gorjancu, Mačku, Senku, Šteru in Vrhuncu. Iz poročila je bilo razvidno, da posveča združeno veliko pažnjo strokovni izobrazbi članstva in je bilo v ta namen prirejenih nekaj tečajev tako kletarski, servirn in kuharski. Pri volitvah je bila izvoljena nova uprava združenja, katero sestavljajo g. Bidovec J. Boh, Brulc, Mayr, Peterlin, Gašperlin, Kržnar, Ferjanc in Virnik. Ostali odbor pa g. Reš, Koncilja, Kokalj, Benedičič, Fabjan, Kovčič, Lakner, Drakaler, Kern, Benedik J., Kristan in Kone. Občnemu zboru združenja sta podala obširni poročili tudi zborniški svetnik g. Peterlin Miro in zastopnik Zveze združenj g. ravatelj Petelin.

Velik koncert APZ v Kranju 3. maja ob pol 9. zvečer v Narodnem domu. Opozorjamo zlasti prebivalce okolice, dalje škofove, Loke, Trčice, Golnika ter drugih krajev, da ne zamudijo izredne prilike gostovanja Akademike pevskega zbora iz Ljubljane. Prodaja vstopnic je na gimnaziji pri gimnazijskem slugi.

SPORT

Naša udeležba na XII. olimpiadi. Po izrednem občnem zboru Jugoslovenskega olimpijskega odbora je bila seja plenarne uprave. Izvršni odbor je bil pooblaščen, da sprejme povabilo na V. zimsko olimpiado 1940 v St. Moritzu. V državnem programu je predvidenih v ta namen 100.000 din. Sprejet je bil predlog ljubljanskega krajevnega odbora naj bodo olimpijski zvezam naj se določi število udeležencev na XII. olimpiadi v Helsinkih, niso odgovorile vse zveze. One, ki so odgovorile, se pa niso držale minimuma. Tako je prišla Školska zveza 8 tekmovalcev in 4 spremljevalce, veslaška 16 tekmovalcev in 5 spremljevalcev, atletika 15 in 2, kolesarska 6 in 2, boksarska 8 in 3, plavalna 18 in 4 spremljevalce, sabljaška 18 in 2 spremljevalca, žensko športna 4 in 1, kazen tega se pričakuje še prijava strelske, jahaške in zveze za brezmotorno letanje in za jadranje po morju. Ker je finski prireditveni odbor zvalil cene na olimpijski vasi na 125 din dnevno so narasli stroški za enega tekmovalca na 5.000 do 6.000 din. Za 100 tekmovalcev bi bilo treba okrog 600.000 din brez opreme. Oblika naših tekmovalcev za XII. olimpiado bo boljša, kakor je bila za XI. in zato je tudi dražja.

Mestno noglavarstvo pojasnjuje

Ljubljana, 26. aprila
O novi redukciji mestnih cestnih delavcev je minuli teden pisal nek ljubljanski dnevnik, da bodo baje pri mestnem cestnem nadzorstvu odpušteni vsi, čestni delavci, ki nimajo stalne nastanitve, in tako utegne biti prizadetih okrog 200 soprobnih družin. Ker pa ta trditve ni resnična, obljublja mestno noglavarstvo naslednje informacije, da med občinstvom, predvsem na med delavstvom, ne bo neupravičenega razburjenja. Mestno cestno nadzorstvo je namreč lani moralo za večja dela najeti okrog 50 delavcev preko svojega stalnega staleža. Ti delavci so bili zaposleni do pozne jeseni in bi bili morali biti že jeseni odpušteni, ker take delavce najema cestno nadzorstvo in jih je doslej vsako leto nametalo sploh samo za kratko dobo. Mestno delavstvo mora samo priznati, da so bili podobni odpusti časno najeti delavcev prav vsako leto. Ker bi bili pa morali biti ti delavci odpušteni decembra meseca, torej tik pred zimo, se je zanje zavzel sam župan z naročilom, da je treba poiskati kritiče za plače teh delavcev do nastopa prodajnega vremena na pomlad, ko bodo lažje našli zaposlitev pri gradbenih delih. Vsi ti delavci so imeli torej pri mestu službo še vso zimo in ga imajo tudi še sedaj. Da je mestno cestno nadzorstvo odločilo 200 delavcem, je tudi popolnoma izmišljeno, saj mestno cestno nadzorstvo sploh nima toliko stalnih delavcev, temveč ima le komaj 100 takih delavcev, ki bi mogli za enkrat priti v poštev.

Da pa javnost spozna resnico in tudi skrajno obzirno postopanje z delavstvom, obhajamo tudi razglas, ki ga je izdalo mestno cestno nadzorstvo že 1. aprila. Ta razglas se je glasil: »Nestalni mestni delavci (brigadni) se obveščajo, da je zaradi pomanjkanja kreditov treba odpustiti večje število delavstva, kar se je zgodilo vsako leto že jeseni. Ker se bliža čas sezije, pripravljamo vsem tem delavcem, da si vsak po svojih močeh poišče drugo zaposlitev vsaj do 1. maja 1939. Kakor rečeno, je bil ta razglas objavljen priredilcem delavcem že 1. aprila in znanja odgovorni rok izjemno mesec dni, dočim se običajna odpoved glasi na 14 dni. Zato najeti stalni mestni delavci se v tem pogledu pač nimajo vzroka pritoževati, ko je mestno cestno nadzorstvo skrbelo za njih zaposlitev tudi čez zimo. Ljubljanski občani iskraj prav dobro vedo, kako je z mestnim delavstvom, zato pa take neresnične vesti nikakor ne morejo zbuditi ogor-

čenja, saj se davkoplačevalci celo pritožujejo na mestna občina z delavstvom postopa celo preveč socialno. Posebne graje vredno je pa razširjanje takih neresnic, ker vse delavstvo prav dobro ve za prizadevanje mestne upave, da brezposelnim preskrbi delo.

Iz Trbovelj

Akademija podmladkov JS. Tukajšnji podmladki Jadranske straže se pripravljajo na svojo veliko prireditev. Na vseh tukajšnjih šolah so živahno na delu, da bi postala akademija, ki jo mislijo podmladki JS prirediti prihodnjo soboto zvečer v tukajšnjem sokolskem domu, hkrati tudi močeno propaganda za naše morje. Druga leta je bil obisk akademij JS izvrsten, kar pač priča, da se je ljubezen za naše morje med vsemi sloji prebivalstva že globoko zasidrala, prav tako pa je pričakovati tudi letos, da bo akademija Jadranske mladosti v soboto zvečer dosegla vsestranski uspeh. Čisti dobiček hočejo podmladkari Jadranske straže porabiti tudi letos za izlete in ekskurzije na naš Jadrani, ki ga hoče mladina vedno znova videti in se naučiti vsaj za kratke trenutke naravnih lepot ob sinjem našem morju. Zato je želeli, da bi bila ta prireditev dobro posejana, da se tako pomaga naši Jadranski mladini uresničiti njene velike želje — videti naše morje.

Nedeljski sport. V nedeljo je bilo izredno živahno na našem zelenem polju ob Trboveljski. Dopoldne sta se srdito borila za točko domači DA in zagorska Svoboda, ki jo je DASK gladko odpravil z nepričakovanim rezultatom 7 : 0. Kaže torej, da zagorski sport mnogo bolj hira nego naš, ki mu manjka le temeljitega treninga in sistematične sportne vzgoje. Popoldne sta se pa spopadla domači SK Retje in SK Litija, ki pa je tokrat pokazala nenavadno živost in borbenost in so naš fantej podlegli v razmerju 5 : 2. Pri SK Retju, ki nam je znan kot dober, mlad in ambiciozen klub, tega sicer nismo pričakovali, vendar je lahko poročena se tako dobra vojska, če ji pri prvih nepričakovanih sovražnih sunkih in uspehih upade pogum, namesto da bi parirala s protisunkom in se s spretnim manevriranjem ognila napadom in nato sama prešla v ofenzivo. Očitno manjka SK Retju dobrih branilcev, pa tudi vratarju menda manjka potrebna rutina. Naoproti je to hibe naše enajstoročnice menda spoznal in zato ni imel posebnih težav v svoji zmagoviti borbi. Oba kluba pa sta igrala lepo, smiselno in disciplinirano.

Ekskurzija. V zadnjem času so se zopet začele ekskurzije posameznih strokovnih šol na našem rudniku. Včeraj so si ogledali rudnik dijak Tehniške srednje šole iz Ljubljane, ki so si najprej na dnevni kop Dobrna, kjer se jim bili razkazani tamkajšnji odkopi premoga in odkrivanje z bagri, nato pa so si ogledali še dnevni kop Neža, kjer so se posebno zanimali za veliko žičnico, po kateri se prevažajo zalivalni material iz dobrihcev v zalivalno skladišče na Retju, kjer se spravlja zalivalni material v jamo. Opoldne jim je rudnik pripravil v rudniški restavraciji kosilo, nato so si ogledali Trbovlje, zvečer pa so odpotovali.

Drustvo Rejce malih živali v Trbovljah priredi 4. junija tombolo, v primeru slabega vremena ali drugih nepredvidnih zaprek pa 18. junija. Prosimo vsa ostala društva, da bi to upoštevali in prireditve ne ovirali. Ker je čisti dobiček namenjen za nakup plemenskih živali, se tombola javnosti že sedaj najtopleje priporoča.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Sreda, 26. aprila: Živi mrtvec. Red A.
Četrtek, 27. aprila: — na plan! Izven. Globoko znizane cene od 14 din navzdol. (Poslednjič v sezoni.)
Petek, 28. ob 15.: Kaj je semica? Izven. Dijaska predstava. Globoko znizane cene od 14 din navzdol.
Sobota, 29.: Utopljena. Premiera. Premierski abonma.

OPERA
Začetek ob 20. uri
Sreda, 26. aprila: Falstaff. Red Sreda.
Četrtek, 27. aprila: Ob pol 20. Lohengrin. Red Četrtek.
Petek, 28.: Akademija ljubljanskega Sokola. Izven.
Sobota, 29.: Stirje grobljani. Izven. Globoko znizane cene od 24 din navzdol.
Premiera Nestroevye burke »Utopljena« bo v soboto v drami za premierski abonma. Opozorjamo na izredno zabavno predstavo. Režija je prof. Sestova.

Iz škefje Loke

Deseti brate na Sokolskem odru. Škefješki Sokol je uprizoril v nedeljo kot reperto »Desetega brata«. Tudi drugič je bila dvorana polno zasedena. Glavne vloge so bile v zanesljivih rokah. Uprizoritve je pokazala, da imamo v škefji Loke dober sokolski oder. Med odmorji je igral vojaški orkester, pevski zbor domačih Sokolov je pa tudi pridno pomagal, da je bilo občinstvo zadovoljno. Ljudje so prišli tudi s Sorskega polja in obah dolin. Prihodnja predstava na sokolskem odru bo 7. maja, ko bo uprizorjen »Jalenov dom«.

Javni nastop škofjeloškega Sokola bo letos 9. julija.

Atlet Vujević se je predstavil naši mladini. Z rekama je lomil denar, krivil želeje in zviljal železne palice.

Umesten ukrep. Sreko načelstvo je sklenilo nastopati v bodoče po zakonu proti vsem, ki bi širili vznemirne, lažne vesti. To so škodljivi naroda, ki po nepotrebnem razburjajo ljudstvo in škodujejo ugledu naše države. Proti takim ljudem bi bilo treba nastopiti takoj, da bi jih za vedno minilo veselje do ribarenja v kalnem.

Obstajni pljanci. V veseli družbi so se sedeli posestnik ključavničar, mesarski pomočnik in krojaški mojster. Čim več so ga imeli pod kapo, tem objestnejši so postajali. Ko je stopil v gostilno neki inženir, bi ga bil dejansko napadli, da se ni umaknil. Potem so začeli govoriti, da bo dožagal njegovo konjuno. Eden je celo skočil za njim in ga zgrabil za roko. Inženir je bil prisiljen policajski oznaniti, da so očurkali konje in krmo.

Pretepi. Janez se je vračal zvečer domov. Ko je prišel do svoje hiše, je stopila iz teme moška postava in že je dobil dve zrušitvi. Janez je napadalca spo-

znal in pravi, da je sam kriv, ker je sunil njegovo izvoljeno Ljotko. — V železniki sta se sprla in strela zaradi brhke Glaze France in Janez. Janez je bil pijan in kar na lepem se je zakadil v Franceta. France ga je pa pahnil od sebe, da je padel in se onesvestil. Spravili so ga v bližnjo trgovino. Pobil se ni hudo in fanta bosta najbrž poravnala svoje račune.

Z vozičkom odpeljal pijanca. Pri tovarni šesir je v nedeljo obelzel neki pijarec, okrog katerega se je zbralo mnogo radovednecev. Končno je prišel nekdo z dvokolesnim vozičkom in odpeljal pijanca na bližnje dvorišče.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 26. aprila katoličani: Klet. Mati božja dobrega sveta.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Andaluzijske noči

Kino Sloga: XI. olimpiada (ob 16. in 19.)

Ob 21. predstava III. dela: Festival lepote

Kino Union: Živi mrtvec

Kino Moste: Sherlock Holmes in Poslednja pot Sv. Margarete.

DEZURNI LEKARNE

Danes: Mr. Bahovec, Kongresni trg 12, Mr. Leustek, Resljava cesta 1, in Mr. Nada Komotar, Vič-Tržaška cesta.

Od pod sita

Zadeva je čudna, prečudna. Mogoča samo v naših časih in naših posebnih razmerah. Tam gori v Tivoli hodi zdaj na pomlad staro in mlado. Eni hodijo tja poslušat in krmit krilate pevce in vevecice, drugi utrjuje noge, tretji pa mehčati srca. So pa še četrti, majhni in neboljani. Ti niso hodili v Tivoli sami, temveč jih je vodila neka čudna vzgojiteljica. Njena zasluga je bila menda, da so neboljenčki čebljali tako, kakor ne kaže čebljati v našem Tivoliju, kjer zeleni naša trava in cveto naše cvetlice.

Zadeva se je obravnavala najprej na policiji. Izkazalo se je, da vzgojiteljica sploh ni imela pravice, da bi vzgajala naše otroke. Kar na lastno pest je ustanovila nekakšen otroški vrtec, kjer je vzgajala otroke naših družin po svoji glavi in svojih načelih — seveda v tujem jeziku. Bila je več let v tujini, kjer so ji pa naenkrat namignili, naj odide domov. Ko so preiskali njeno stanovanje, so našli za okroglih 15.000 din dragocenosti, izvirajočih iz neke znane ljubljanske trgovine z zlatinjo. Vzgojiteljica ne ve povedati, kako so prišle te dragocenosti v njeno stanovanje. Znano je pa, da je bila pred leti zaposlena v dotični trgovini kot snail-ka.

Prav je torej, da se je policija seznanila s to čudno vzgojiteljico, da ji je preprečila obisti in preiskala njeno stanovanje. Take vzgojiteljice našim otrokom niso prav nič potrebne. »Tante« bo morala svojo čudno vzgojo vsaj začasno prepušiti drugim. Upamo pa, da jo bodo za vedno minili vzgojni popadki.

Martin Brezovnik ponovno pred sodiščem

Celje, 26. aprila
Pred petčlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju, ki mu predseduje predsednik dr. Vidovič, se je pričela danes ob 9. obnovljena razprava proti 25letnemu poselnikovemu sinu Martinu Brezovniku iz Smartnega ob Dretci, ki je bil junija 1935 zaradi umora 20letnega Helene Repčeve iz Podera obsojen na dosmrtno kazen. Apelacijsko sodišče je na podlagi novih ugotovitev, zlasti pa zaradi izpovedi takratne glavne obremenjene priče Ivana Dobrovca, razpisalo novo razpravo. Brezovnika zagovarja odvetnik dr. Danilo Komavli iz Maribora, ki je znan iz procesa proti Markušcu iz Slovenskih goric.

Brezovnik ponovno trdi, da je nedolžen, češ da usodnega dne, to je 10. marca 1935, sploh ni videl pokojne Repčeve in dokazuje svoj alibi. Zasiževanje obtoženca še traja. Na razpravi bo zaslišanih nad 50 prič. Razprava je predvidena na dva dni.

V nedeljo ocenjevalne vožnje

Ljubljana, 26. aprila
Avtomobilski klub v Ljubljani je razpisal za nedeljo avtomobilske in medkoleske motoklasične ocenjevalne vožnje, ki jih ne smemo izostaviti z dirkami. Takšnih prireditev je bilo doslej pri nas še malo, čeprav imajo velik, ne le zgolj sportni pomen. V ocenjevalni vožnji se ne izkazuje samo spretnost tekmovalca, avtomobilista ali motoklikista, temveč tudi njegova discipliniranost in seveda sposobnost vozi.

Tekmovalna proga je precej dolga. Določena je po naslednjih cestah: Ljubljana — Medvede — Mavčice — Kranj — Kerkica — Naklo — Trčič (45 km); Trčič — Begunje — Jesenice (24); Jesenice — Kranj (38) in Kranj mimo Škofje Loke — Ljubljana (35), skupaj 143 km. Vsak tekmovalac je dolžan prevoziti progo po teh cestah, sicer bo diskvalificiran. Pri izračunavanju časa je edino odločilna navedena kilometraž.

Ker ocenjevalna vožnja ni hitrostna dirka, se morajo tekmovalci ravnati strogo po policijskih predpisih. V razpisu je predpisana hitrost za avtomobile in motokikle glede na prostornino cilindrov. Najmanjša hitrost pri avtomobilih bo znašala 40, največja pa 45 km na uro, prav tako pri motokikih. Za vsako minuto zamude bodo udeleženci kaznovani z dvema kazenskima točkama, prav tako, če bodo vozili hitreje kakor je predpisano. Tekmovalce z najmanjšim številom kazenskih točk bo zmagovalce.

Start in cilj bosta pred Narodnim domom. Tekmovanje se začne ob 7.30. Kontrola bodo v Ljubljani pred Narodnim domom, v Trčiču pred mostom, na Jesenicah pred kolodvorom, v Kranju pri Narodnem domu, in v Škofji Loki (brez ustavljanja).

Za ocenjevalno vožnjo vlada veliko zanimanje in kaže, da bo udeležba lepa.

Uporabnike cest je treba ob tej priliki tudi opozoriti še posebej na cestno disciplino in naj po nepotrebnem ne zavzamejo cest, da bodo preprečene nesreče in tekmovalci, ki morajo voziti s predpisano hitrostjo, neovirani.

Prijava sprejema tajništvo Avtomobilskega kluba še do petka.

„Predelani“ natiski šolskih knjig

žalostno in tragikomično obnem je, da večina vzgojiteljev nima besede pri izdajanju knjig

Ljubljana, 26. aprila
Pisec članka »O knjigah za učence in učenke ljudskih šol«, objavljenega v »Slovenskem Narodu« 18. t. m. ni odrekati mimo ostrega opazovanja, ki se je oprostilo importiranih in doma vse preveč očesnih vzorov tudi osebnega poguma. Potrebno pa je opozoriti na to drugo stran knjig, ki se pri nas izdajajo in po kratkem času ponastiskujejo, če jih huda usoda v neveljavo kupujočih stavev celo popolnoma ne zavre, da nimajo niti vrednosti čejemskega »šeha«. Ta način bi lahko označili za zakonito poseganje izdajatelj v žep konzumentov, ki so iz večine pripadniki socialno slabega sloja. Koliko spodbite je že bilo nad neprestanim izdajanjem in ponastiskovanjem šolskih knjig za srednje in ljudske šole. Zaskrbljeni smo čakali novih knjig in doživeli, da so se pojavile na trgu v nebi-stvenih spremembah, kajti razen drugače barvnih platnic in nove letnice natiska ni bilo v knjigah kar prida drugega, kar bi opravičevalo njih rojstvo. Človek se prine za glavo in se globoko skrušen vpraša, če znanost tako hitro napreduje v svojih osnovah ali pa morda tile in prejšnji izdajatelj — največkrat oboji v eni isti osebi — niso kos svoji nalogi, kajti to, na kar so se včeraj prisegli, že danes ali najkasneje jutri popravljajo, če ne celo za zmotno proglašajo. S tem si ne-kako načrtno izpodkopavajo stanovski ugled, ustvarjajo slabo krin in gojijo nasprotje do vsega kar je v zvezi s šolo. Zgleda, da nihče prav ne ve, kaj zna in kaj hoče. Črnoglednik bi dejal, da se tu di tu kaže duh časa, ki se je prepustil hudobnemu toku razkrajajočih in korumpiranih sil. Te in te knjige ni večerjati pri-sest dijak v šolo in zato je bil ukorjen, to da jutri že, je veličanstvo knjiga pahinja na s prestola in zavladala je druga, gresnik pa nosi posledice morda vse leto. Tragikomično pri vsem tem pa je, da ravno večina vzgojiteljev nima besede pri izdaji knjig, ki so sad nekaterih ambicioznih piscev, toda le nekateri izmed teh združujejo v eni osebi kritičen in odgovoren duh ter so le dela teh zreli, kar vidimo v knjigah, ki jim je usojena daljša doba življenja, da nekaterim naravnost cela deset letja. Večina knjig enodnevne pa so izdelki prenegativnih ljudi, ki pa le na največjo pota do odobritve svojih izdelkov.

Naj se vrnemo h konkretnim primerom, ki bodo zgovorno pokazali, na kakšen sodoben način se vse denarne transakcije, ki jih plačujejo seveda starši odnosno šole, ki si morajo te knjige nabaviti za ubožno knjižnico. Pokazati bomo zgolj delček iz galerije dveh povojnih knjig za ljudsko šolo, namreč primere med tretjim natiskom »Pete čitanke« za ljudsko šolo iz leta 1928 in med petim natiskom iste knjige iz leta 1935. Kakšen je bil povod za peti spremenjeni natisk, je težko uganiti, najbrž pa radi uvodnega dela o kraljevini Jugoslaviji, kar pa prav za prav ni z ničemer upravičeno, ker se ta snov kaj po-drobno jemlje pri zgodovinskem pouku. Peti predelani natisk ima zgolj 218 beril in pesmi ter je s tem kljub isti ceni 46 dinarjev po obsegu za 33 prispevkov ubožnejši. Poleg tega je brez tehtnega razloga izločenih 35 prav dobrih prispevkov in mesto tega je zagledalo luc 23 drugih, o katerih glede pomembnosti ne moremo trditi, da bi kaj več tehtali. Mimo tega vlad-a v razporedbi zmešnjava tako, da je šolsko delo sila oteženo, ker mora raz-rednik voditi izdane raznih, istemu berilu odgovarjajočih stevil. Da bi bil izdajatelj morda tako uslužen in bi v oklepaju ozna-čil številke stare čitanke, nismo mogli pričakovati. Tako imamo tu ti dve izdaji, o katerih lahko trdimo, da od izločenih pri-spevkov in novih prispevkov nihče ne bo imel koristi, kajti nekakega berila, ki se na-haja v tretjem natisku, pa ga v petem ni, ne morejo vsi učenci čitati, kar je menda namen čitanke. Račun nam pokaže poraz-no dejstvo, da je s tem v treh dveh čitan-kah 35 in 23, to je 58 beril praktično v skupnem šolskem pouku neuporabljivih ter da je s tem izdajatelj in prenatiskova-lec ustrleli mimo svoje naloge naravnost v družinski ali kak drug žep. Ali ne bi bilo bolje, da bi se knjiga veselila svoje prve vsebine vsaj enodsetletje, dokler ne postane tradicionalna »špeh« in bi jo nato nadomestili v povsem novim čtivom, če že knjiga mora biti?

Se očitneje je zgrešenost pri računi-ci za osnovne šole, da omeniam samo njen peti del iz leta 1936 in njen ponatis dve leti kasneje. Načeloma bi bilo treba posta-viti zahtevo, da bodi računica smotrna zbirka praktičnih in mehaničnih računov brez vsakršne razlage, ki je učenec tako ali tako nikoli ne čita, kar je za razlago dober učitelj in pa ker metodične razla-ghe v učencem namenjenih knjigah samo trčijo prostor, knjigo podpirajo, mimo tega pa njeno vrednost zmanjšujejo. Tudi to hito, ki pa jo v očigled drugih radi opustimo, imata omenjeni izdaji. So pa še druge v nebo vplivajo nezmotnosti, ki ka-žejo, da je imel popravilalec preveč ali pa premalo računskega duha v sebi. Tudi v tej zvezi (bog ne daj!) izdaji našemu na isti pojav nekaj iz izpuščenega, nekaj dodejanega, nekoliko ali pa precej pome-

šanega in za šeepec drugače začinenega in nova računica je tu. Kar pogledmo! Reči moramo seveda, da je peta izdaja ne-primerljivo boljša kot ona pred dvenaj leti kljub navklji v njej. Toda... Poisčimo v starejši knjigi 16, ki se nahaja na strani 40. To isto nalogo bomo po precejšnjem trudu našli v novi na strani 11, pod števil-ko 24. V prvi je Triglav visok 2864, v dveh letih pa ga je zob časa do nove izdaje raz-jelel za cel meter, na 2863 metrov! Člo-vek bi rekel, slučajno, tiskovna pogrška. Pogledajmo naprej! Na strani 88, starejša izdaja se nahaja pod nalogo 80a račun 110190:340. Isčimo, listajmo, ubijajmo si glavo, kje bomo steknili ta račun v zadnji izdaji. Najdemo ga na strani 44, pod nalo-go 26a, ampak malenkostno predruga-čenega, »opremljenega z desetinsko vejico. Glasi se 110190:340 ter se enega iz prejš-nje knjige in to 682560:790, v tej decimi-ranega na 68256:790! Najlepše pa je se-veda to, da so vsi ostali mehanični računi pod temi številkami od b do e drug dru-gemu do pičice enaki. Torej nikakršna ti-skovna pomoč, temveč preračunana smot-nost, ki naj dokaže, da je ta nova izda-ja upravičena. Tudi laik uvidi, da so take in podobne račune kratko in malo za de-lo v šoli kot doma povsem neuporabne. Da, če bi starši premogli nakup novih knjig, rečemo onih zadnje izdaje! Razume se, da bi se jih dalo uporabljati. Kdor pa ima opravka v šoli, ve da je to vsaj na po-deželju nemogoče. Posledica je ta, da so knjige tu, uporabiti jih pa ni mogoče, ker ima vsak učenec drugačno knjigo, da, celo tri ali štiri izdaje istega avtorja in o pi-sani predelavi. Navedli smo, razume se, samo dva, tri primere iz te knjige, da pa lahko opazite opisani sistem na vsaki strani, ste najbrž že sami zaključili.

Razvidno je, da tako ne gre več dalje želeli bi si od izdajateljev nekoliko več preudarka in rahločnosti, ki bi upošte-vali tudi interese plačujočih staršev in seveda ne na zadnje interesa porabnosti takih knjig, ki so vendar namenjene šol-skemu delu, ki ga pa na opisani način sa-mo utesnjujejo. Posredno si pa izdajate-lji tudi sami škodujejo, ker je med šolniki prodrla tendenca, da take in tako poprav-ljene knjige ne kaže kupovati. Pri vsaj preoblični pomožnih knjig opazamo pojav, da teh knjig s pridom nihče ne more upo-rabljati, posebno podeželje ne. Potrebujemo v pomožnih knjigah temeljne resnice, torej čistost, kot je napisal M. Z. v toč-kovem članku ostalo meso, torej knjige, ki gredo v tem pogledu v podrobnosti, pa naj dajo za učence pisane pomožne knjizice. Tu pa je spet povsem novo po-pisje, ki skriva v sebi nevarnosti prena-galjenosti. Močan korak v tem pogledu je napravila naša popularna »Mladinska ma-tica«, ki izdaja tako v »Našem rodu« kot v svojih rednih in izrednih publikacijah no-vo, času odgovarjajoče gradivo. Raznim dvomljivim ponatisom pa odrekamo upra-vičenost in to na osnovi tega, kar smo zgoraj navedli in o čemer in še marsičem drugem se lahko vsak sam prepriča. A. N.

Iz Kranja

Hitra aretacija. V torek ponoči so neznanec odnesli mesarju L. Likozarju v Cerkljah večje količine masti, stanne in drugih stvari v vrednosti preko 2000 din. G. Likozar je tatvino takoj prijavil orož-nikom, ki se jim je že v kratkem času posrečilo izslediti uzumivca, le glavnega udeleženca niso mogli dobiti, ker je ne-znanokam pobegnil. O begu orožnikom že znanega B. J. so takoj obvestili vse orož-niške postaje in kranjsko policijo, ki je v soboto zvečer izsledila B. J. in ker se je upiral, so ga posadili v avto in tako je prišel v zapor hitro in varno, kar gotovo ni pričakovano, ko je segal po tujlastnini.

Maribor : Kranj 3:1 (1:1). Nedeljski rezultat je ponovno potrdil, da mostvo v tako važnih tekmah ne sme igrati na sre-čo, temveč temeljito pripravljeno. To

Palača z najdražjo fasado v Ljubljani

Poslopje „Slavije“ je eno največjih v Ljubljani po zazidani površini in tudi po višini — Pročelje bo obloženo z žlahtnim kamnom

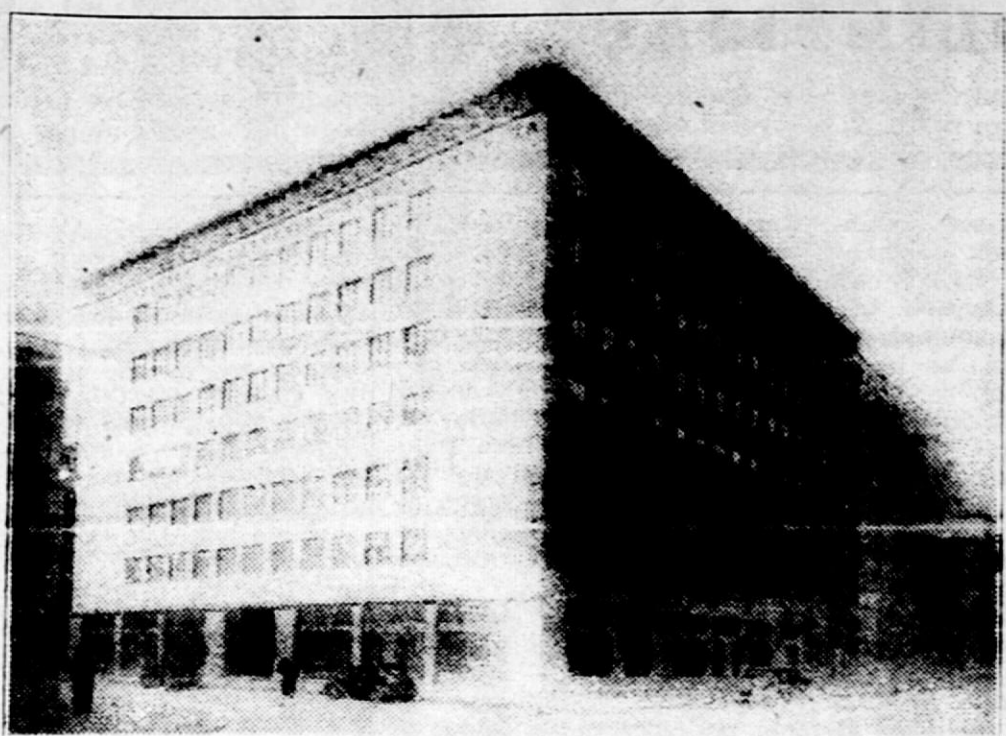
Ljubljana 25. aprila. Palača, ki bi zaslužila to ime, v Ljubljani ni mnogo, če razumemo pod palačo ne le večje, temveč tudi v resnici monumentalno in v vsakem pogledu solidno zidano poslopje. Vendar se je razpela navada, da nekateri imenujejo vsako novo, nekoliko večjo hišo palačo in če pojde tako naprej, v Ljubljani ne bo niti več hiš in vsi bomo stanovali v palačah.

Kot primer, kakšno naj bo poslopje, da ga bomo upravičeno imenovali palača, nam lahko služi poslopje „Slavije“ nasproti notbotičnika. To je eno največjih poslopij v Ljubljani po zazidani površini in svoji višini, bo pa tudi monumentalno po svoji fasadi, ki bo učinkovala sicer gladkimi ploškami iz žlahtnega gradiva.

V Ljubljani je malo poslopij, ki bi bila obložena z obdelanim kamnom, nobenega poslopja pa še nimamo, ki bi imelo na pročelju kamnito oblogo do vrha. To je pač razumljivo, kajti takšna pročelja so draga. Vendar je treba upoštevati, da z naravnim kamnom obloženega pročelja ni treba nikdar popravljati, ker je trajno kakor sama konstrukcija, pa tudi vedno lepo.

Stavbna dela pri „Slaviji“ bude zadnje čase med občinstvom še tem večje zanimanje, odkar je palača začela dobivati svojo obliko, oblogo iz obdelanega naravnega kamna. Zunanja pročelja so že obložena do tretjega nadstropja, medtem ko so dvorišna, ki bodo samo ometana, že gotova.

Palača ima tri ulična pročelja: ob Tyrševi cesti, Gajevi ulici in prehodu med Gajevi in Puharjevo ulico. Z žlahtnim kamnom bo torej obložena zelo velika površina. Obilaganje pročelij s kamnom v Ljub-

ljani ni enostavna zadeva že zaradi tega, ker morajo tudi pri tem računati s potrebom. Naše mesto stoji na potresnem ozemlju. To se pravi, da mora biti tudi kamnita obloga na pročeljih pritrjena posebno dobro, da bi se pri potresu, ki bi sicer morda ne bil tako močan, da bi podiral hiše, ne odloščila. V drugih mestih, n. pr. v Trstu, je dovolj, če so kamnite plošče na pročelju le spete z železnimi sponkami. Pri nas so se pa morali odločiti za prilepljenje plošč s cementno malto (razen tega, da bodo pritrjene s sponkami); pročelja oblagajo na podoben način kakor pečarji stene v kuhinjah in kopalnicah s keramičnimi ploščicami, z uporabo malte. Toda vsak kamen ni primeren za takšno obilaganje, ker cementna malta prepoji plošče tako, da dobe madeže. Namestu enotne, naravne barve dobi pročelje grde pege. Izbrati je bilo treba torej kamen, na katerem cementna malta ne zapuša peg. Pri izbiri kamna igra veliko vlogo tudi podnebje. Odločili so se za rimski travertin, za oblogo nadstropij, vrste apnenca. Ta kamen se je dobro obnesel v Milanu. Med podnebjem v Milanu in Ljubljani ni posebne razlike. V Ljubljani je s travertinom, toda ne rimskim, temveč

domačim, delno obložena fasada poslopja „Dunave“ na oglu Aleksandrove ceste in Beethovnovi ulice. Ta domači travertin je bolj porozen in nekoliko temnejši, medtem ko je rimski, ki ga uporabljajo pri „Slaviji“, že skoraj bel. Njegova barva je zelo prijetna. Kvadratni meter obloge s tem kamnom bo veljal okrog 400 din.

Pri oblaganju fasade s kamnom morajo misliti tudi na to, da se kamen zaradi toplotnih razlik širi in krči. Zato so potrebni med večjimi ploškami presledki, dilatacijske reže ali sklepi, in sicer vodoravni in navpični. Vodoravne delajo v vsakem nadstropju nad okni, navpične pa med okni. Toda ne smete misliti, da pušajo med ploškami cele žlebove, kajti reže so samo 2 milimetra široke.

Pritličje je obloženo s krasnim črnim, bošenim granitom iz Jablanca. Granit je mnogo težje obdelovati kakor travertin, zato je tudi pritlična obloga precej dražja, kvadratni meter po 1800 din. To se pravi, da bo sama pritlična obloga približno tako draga kakor vsa zgornja nadstropja.

Pročelja bodo obložena s kamnom junja. Preden bodo oblogo ob nadstropjih očistili ter brusili s posebnim strojem (na električni pogon), bodo podirli staro poslopje ob cesti, da se ne bo praskalo po fasadi. Lahko torej pričakujemo, da bo cesta razširjena že poleti.

Cim bodo končana zunanja dela, bodo naglo napredovala tudi notranja. Dokler ni obložena fasada, ne morejo vzidati oken in ne končati notranjega ometa. Seizidane so pa že vse predelne stene. Posebnost, ki služi, da jo omenimo, je izolacija proti zvoku. Železobetonski je dober prevodnik zvoka, kar je velika neprijetnost v nekaterih železobetonskih, ogrobnih poslopij v Ljubljani. V tem poslopiju so pa izolirani stropovi s plutovino, razen tega so pa ločene od železobetonske konstrukcije tudi vse vmesne stene, delno z izolacijsko tvarino „izolit“, delno pa z bitumnom klobučevino. Stene med posameznimi stanovanji so dvojne ter vsebujejo izolacijsko preprogo iz klobučevine.

Vsa dela bodo končana že ob koncu poletja. — Trgovski lokali so že rezervirani. Tudi stanovanja, ki so že delno definitivno oddana, so baje že vsa rezervirana. To je pač dokaz, da je v Ljubljani še ni preveč sodobnih stanovanj.

Zahteve Društva za ceste in javnosti

Občni zbor Društva za ceste — Glavne zahteve soglasno sprejete resolucije

Ljubljana, 26. aprila. Zahteve Društva za ceste in naše javnosti so istovestne, zato moramo to društvo tudi upoštevati kot zastopnika življenjskih interesov Slovenije ter pripisovati njegovemu občnemu zboru primerno pozornost. Društvo je imelo snovi v društvenih prostorih Avtomobilskega kluba svoj 2. redni občni zbor, ki ga je vodil prvi podpredsednik inž. V. Skaberne, načelnik tehniškega oddelka banke uprave.

Občnega zbora so se udeležili številni tehnični strokovnjaki, ki po večini sodelujejo v društvu. Komandanta divizije je zastopal kapetan Bučin, mestno občino ljubljansko inž. J. Mačkovič, putjsko mestno občino dr. Remec, inženjersko zbornico inž. Pirkmajer, Touring klub inž. Bartl, Zveza za tujski promet Pipenbacher, Avtomobilski klub B. Kristan, navzoč je pa bil tudi univ. prof. dr. Král. Pred prehodom na dnevni red so zborovalci sprejeli predlog, da društvo pošlje pozdravne brzojavke knezu nadstojniku Pavlu, gradbenemu ministru dr. Kreku in banu dr. Natlačenju. Društvo so pa pozdravili pismeno „Putnik“, Društvo za ceste za savsko banovino in mariborska sekcija.

DELO PO PROGRAMU

Kot predsednik ni mogel prisostvovati občnemu zboru, predsedniškega poročila ni bilo, tem obširnejše poročilo je pa podal tajnik inž. C. Pirč. Na svojem prvem rednem letnem občnem zboru so bile sprejete v glavnem naslednje smernice društvene delovanja: prireditve kongresa za ceste in cestne razstave; da se društvo stalno in vedno bavi z vprašanji modernizacije naših cest in dobrih cestnih zvez ter skrbijo za pravično razdeljevanje denarnih sredstev in za pravično sestavo zakona o cestnih fondih; da kot podružnica Jugoslovskega društva za ceste v Beogradu sodeluje pri reševanju vseh vprašanj modernizacije cest in cestnega prometa. Podrobno delovanje po teh smernicah je odbor obravnaval na rednih sejah, dveh sestankih in na prvem jugoslovskega kongresa za ceste. Med glavnimi društvenimi zahtevami glede spremembe in dopolnitve uredbe o cestnih fondih je treba omeniti zlasti, naj bi uredba predpisovala med dohodki fondov tudi carino na uvoz avtomobilov in motornih vozil sploh ter njihovih sestavnih delov; dalje carino na uvoz avtomobilskih pnevmatik, tri četrtine carine na uvoz čistega in mešanega bencina, četrtino carine na uvoz nafte, tretjo carino na uvoz olja in tri četrtine trošarine na bencin (čist in mešan) in na nafto.

ZA DOPOLNITEV UREDBE O CESTNIH FONDH

Te zahteve je društvo utemeljevalo, da sedanji dohodki državnega cestnega fonda utegnejo znašati največ 70 milijonov din, kar je mnogo premalo, bodisi za financiranje cestnih del samih, bodisi za plačilo anuitet večjega posojila, ki znašalo poldrugo milijardo din, kolikor je potrebno za financiranje podlaga cestne šestletke. Ker je namen cestnih fondov, da bi postala financiranje cestnih del neodvisno od rednih proračunskih sredstev, saj je le tako zagotovljeno neovirano nadaljevanje del, je prvi pogoj smotrnega obnavljanja našega cestnega omrežja dovolj velik ter trden cestni sklad. Zato ga je treba okrepiti z dajatvami, ki jih daje cestni promet. Dohodki cestnih fondov v drugih državah, kjer imajo takšne fondove, se oslanjajo predvsem na jav-

na bremena, ki jih nosi motorni promet, in sicer na carino na motorna vozila in carino ter trošarino na pogonska sredstva.

KAJ POTREBUJE SEVERNI DEL BANOVINE

Po končanem delu za cestni kongres in razstavo v Ljubljani se je društvo lotilo takoj priprav za cestno razstavo v Mariboru ter za ustanovitev svoje sekcije za severni predel banovine. Ob priliki ustanovitve sekcije v Mariboru lani poleti je bila sprejeta občinska resolucija z glavnimi društvenimi zahtevami. V nji se je društvo zlasti zavzelo za interese zapostavljenega severnega dela banovine. Naglasno je bilo, da je zlasti zelo nujna modernizacija ceste, ki drži od madžarske meje skozi Čakovce in Ptuj v Maribor, Pomen te ceste je čedalje večji zaradi naraščajočega tujskega prometa in zlasti zato, ker se po nji usmerja tranzitni promet iz Madžarske v Italijo. Če cesta ne bo kmalu urejena, ne bo mogla več služiti tranzitnemu prometu, s čimer bomo zelo prizadeti. Prav tako je treba sprejeti program najnujnejših cestnih del pri nas izboljšanje ceste med Mariborom in Prevaljami po Dravski dolini. Nemudoma je pa potrebno začeti modernizirati cesto med Mariborom in Celjem, ker je tako slaba, da ogroža varnost cestnega prometa.

USPEH BEOGRAJSKE CESTNE RAZSTAVE

Nemški inšpektorat za ceste je ob priliki cestnega kongresa v Ljubljani povabil naše strokovnjake na poučno ekskurzijo v Nemčijo, ki se je udeležilo tudi 6 zastopnikov Društva za ceste.

V začetku tega meseca je društvo sodelovalo na cestni razstavi v Beogradu ter doseglo velik uspeh. Razstave sta se udeležila tudi Putnik iz Ljubljane in Maribor in izmed slovenskih podjetij inž. Dedek in J. Slavec.

Številni redni članovi je naraslo lani od 85 na 118, kar je za naše razmere mnogo premalo. Potrebno je več aktivnega zanimanja za tako pomembno društvo in vprašanje. Blagajniško poročilo je podal J. Hafner. Društvo je imelo lani okrog 93.000 din denarnega prometa, kar je pa treba pripisovati predvsem velikim izdatkom za razstavo. Prispevki na članarini so znašali din 11.559, večino izdatkov je pa društvo kriilo s podporami (banska uprava, mestna občina itd.). Prihranek v gotovini znaša 891 din. Po proračunu do konca tega leta pa bodo znašali dohodki in izdatki po okrog 8000 din (s 500 din prebitka).

Pri nadomestnih volitvah je bil dr. Voršič izvoljen za drugega podpredsednika, inž. J. Mačkovič pa za tretjega. Sedanji odbor se je od prejšnjega spremenil tako, da nista v njem več dr. A. Golla in Ferdo Pinter, namestu njiju sta pa dr. B. Žužek in ravnatelj A. Krečič, in odbor se je povečal za enega odbornika, inž. J. Dedka, ki je bil doslej v nadzornem odboru. V nadzorni odbor so bili izvoljeni inž. K. Orel, inž. Fr. Emmer in inž. Prelovšek.

Nekoliko so bila spremenjena pravila v smislu pravil osrednjega društva, da se poslovnost leto krije s koledarskim.

GLAVNE DRUŠTVENE ZAHTEVE

Končno je bila soglasno sprejeta resolucija z naslednjimi glavnimi zahtevami: Gradbeni minister naj dopolni ter spremeni uredbo o državnem in banovinskih cestnih fondih tako, da bodo dodeljene cestnim skladom javne dajatve, ki jih nosi

sam cestni promet, ali vsaj njih večji del; da bo zagotovljena pravilna uporaba dohodkov državnega cestnega fonda, upoštevajoč prometno važnost in obremenitev posameznih cest ter prispevke banovin; izdatnejše je pa treba tudi dotirati banovinski cestni fond. Glede na obsejni položaj naše banovine, gostoto cestnega motornega prometa in na prispevke v cestni sklad je utemeljena zahteva po modernizaciji glavnih državnih cest v Sloveniji in zgraditvi jadranske ceste v okviru šestletnega načrta. To je tudi v interesu državnih pokrajin v državi, ker je naša banovina vhodna za druge banovine v mednarodnem turističnem prometu. Društvo posebno opozarja na nujnost ureditve obmejnih cestnih prehodov pri Planini in Korenskem sedlu, dalje na potrebo modernizacije ceste Maribor—Slov. Bistrica, zgraditve novega mostu v Ptuj in kolesarske ceste med Kranjem in Ljubljano, da bo razbremenjena betonirana državna cesta. Obnoviti je treba tudi dovorne ceste v naša mesta. Začetek graditve jadranske ceste pa naj uvrste v drugo letno etapo cestne šestletke. V odredbah finančnega zakona je izboljšano dosedanje neugodno razmerje med državnimi in banovinskimi cestami v naši banovini s tem, da država prevzame 225 km banovinskih cest, a za vzdrževanje teh cest bodo potrebni primerni krediti. — S proglasitvijo ceste Ljubljana—Sušak za državno so podani tudi vsi formalni zakonski pogoji za njeno rekonstrukcijo ter zgraditev. Društvo izraža tudi željo, naj banka uprava sestavi večletni načrt za obnovo najvažnejših banovinskih cest in naj si v ta namen preskrbi finančna sredstva. — Razmere zahtevajo, da posvečajo na pristojnih mestih posebno skrb cestnim delom ob naši severni meji, kjer je potrebno začeti takoj večja javna dela.

Javna dela in podpore

Ljubljana, 26. aprila

Sezonski delavci imajo v času sezone, če so nezaposleni, pravico do redne podpore pri Borzi dela v isti višini kakor delavci, ki niso sezonski. V času redne nezaposlenosti pa le, če dokažejo, da so v času poslednje sezone bili zaposleni manj kot štiri mesece (\$74 tozadevne uredbe).

Upravni odbor Borze dela v Ljubljani je odločil, da se smatra v Sloveniji čas sezone od 15. marca do 15. decembra. Dalje je odločil, da smejo prejemati sezonski delavci, ki bivajo v Ljubljani, samo polovico pripadajoče podpore, pa še to le pod pogojem, če bodo prvo polovico podpore pri ljubljanski občini odslužili z delom, ki se plača na uro po 3,25 din. V primeru, da ima nezaposleni delavec pravico sprejeti 4tedenske obroke po 90 dinarjev, mora delati pri občini 55 ur po 3,25 din, kar znaša 180 din in šele potem, ko je teh svojih 180 din z delom zaslužil, more dobiti še ostalo polovico podpore, sicer ne dobi nič.

Nezaposleni zahtevajo sicer: »Dajte nam dela in ne podpor!« V tem primeru pa je stvar vendar drugačna.

1. Kakšna javna dela izvaja ljubljanska občina? Ali so ta dela v smislu \$79 uredbe o preskrbovanju nezaposlenih delavcev? Kako pride delavstvo do tega, da s svojimi sredstvi, ki jih plačuje borza dela, opravi razna dela za ljubljansko občino in ali ima za ta dela občina že predvideno pokritje v svojem proračunu?

2. Kvalificirani delavci, izučeni zidarji, tesarji itd. opravljajo težka dela s krampom in lopato. Ali je to v skladu s \$73 uredbe?

3. Po kolektivni pogodbi za stavbno stroko so določene mezdje za zidarje in tesarje v Ljubljani po 5,50 do 6 din na uro, za pomočne delavce 3,85 din. Ali ni to rušenje kolektivne pogodbe in pritiskanje med navzdol?

Seveda pozdravljamo, da zaposli občina nezaposlene delavce pri svojih delih, to

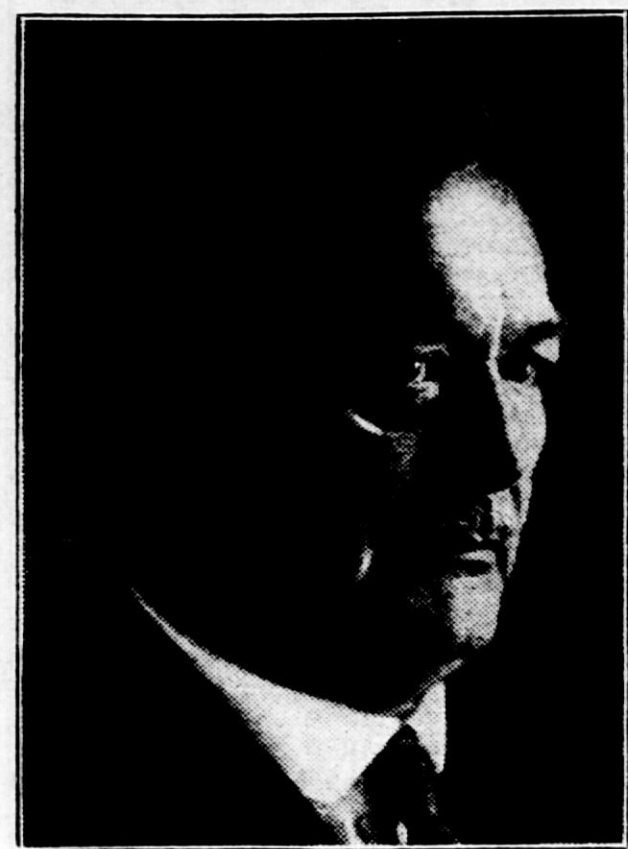
da plača naj jih iz svojih sredstev. Borza dela naj izplača nezaposlenim pripadajočo podporo, potem naj jih pa pošlje občini k delu, ki je njih kvalifikaciji in telesni sposobnosti primerno, zlasti pa naj poskrbi, da bodo plačani vsaj tako kakor predvideva kolektivna pogodba.

Želimo, da nam Javna borza dela odgovori na gornja vprašanja. Prizadeti.

Odlikovanje general. ravnatelja K. Noota

Ljubljana, 26. aprila

V soboto je prejel generalni ravnatelj Kranjske industrijske družbe Karel Noot red sv. Save III. stopnje. Ob priliki izročitve reda zaslužnemu industrijskemu organizatorju je bila lepa intimna slovesnost, ki sta se udeležila člana upravnega odbora KID A. Praprotnik in J. Pfeiffer, uradništvo, obratovodje ter delovodje s tehničnim ravnateljem dr. inž. Klinarjem na čelu in zastopniki delavskih strokovnih organizacij.

Generalni ravnatelj Karel Noot vodi Kranjsko industrijsko družbo že 33 let; ravnatelj je postal l. 1906. Pod njegovim vodstvom se je podjetje razvilo iz skromnega obrata v eno največjih železarn ter največjih industrijskih podjetij ne le v Sloveniji, temveč tudi v državi. Premagalo je veliko krizo in se po nji še bolj razvilo. Vzporedno z razvojem tovarn Kranjske industrijske družbe so se razvijale Jesenice ter postale lepo mesto, a od jesenjskih tovarn živi tudi velik del Gorenjske. Razen organizacijskih vrlin ter velike energije odlikuje generalnega ravnatelja Noota tudi pravičnost do delavstva in namočena, zato mu k odlikovanju niso čestitali le ožji sodelavci, temveč tudi uslužbenci. Ravnatelj Noot uživa mnogo simpatij in priznanja tudi v širši javnosti kot podpornik kulturnih, dobroteljskih, nacionalnih in drugih društev.

K odlikovanju tudi naše čestitke!

Pomlad v sodni dvorani

Mnogo delavcev je s pričetkom pomladi izgubilo delo, zdaj si pa preganjajo dolgčas na št. 79

Ljubljana, 26. aprila.

Pomlad je. Ne samo v Tivoliju in na Gradu, temveč tudi v sodni dvorani. Hočemo reči, da se je publika izmenjala v senatni dvorani. Prišli so pomladanski poslušalci in radovedneži. Zimska publika pa se redi, ta ima razprav dovolj, vso zimo se je grela v dvorani, poslušala in se zabavala po svoje. Zimska publika se je preselila v Tivoli in v parke pred sodnico, na Grad. Od kod je prišla pomladanska publika?

Prišla je z dela. Delavci, ki so bili čez zimo bolj ali manj zaposleni, pa so zdaj na pomlad postali brezposelni, ne vedo, kam bi se dali, pa so začeli zasedati klopi v razpravni dvorani. Tako so prav za prav na oddihu, ki je zelo poceni. Toliko niso zaslužili, da bi se odpeljali na riviero, to se razume, niti v vinotoki ne morejo posedati, ker nimajo denarja. Na št. 79 pa je vse zastoj. Zdj poslušajo državne tožilke, ki čita obtožnice, zagovore obtožencev in obrambne govore branilcev z največjim zanimanjem, takorekoč z odprtimi usti in ušesi. Seveda se bodo tudi tega kmalu naveličali, in tudi pomladanske bo izvabilo prej ali slej sonce v Tivoliju, postali bodo kibici v Monte Carlu ali kaj podobnega.

TEŽKO JE ČLOVEKU BITI POSTEN...

Pred malim senatom s predsednikom s. o. s. Ivanom Brelihom in prisodnikom s. o. s. Ivanom Kraljem in s. o. s. Rajkom Lederhasom se je včeraj zagovarjal delavec Alojz Debevec, doma nekje blizu Novega mesta. Pred nekaj meseci je prišel iz mariborske kaznilnice. Prestal je dveletno robijo. Spokoril se je za vlogo in tatvine. Ko je bil na svobodi, je morda res skušal dobit delo in se pošteno prebiti v življenju, a ni mu uspelo. Malo jih je, ki jim uspe kreniti na pravo pot po dveh ali treh letih prestane robije. Danes je je tako, da ljudje kmalu izvedo, odkod si prišel, kje si bil in zakaj nimaš v delavski knjižici vsega v redu.

Dela torej ni mogel dobiti, zato se je Alojz Debevec lotil spet poslov, ki jih preganja kazenski zakonik. Začel je krasti in vlamjati. Sodnikom se je izpovedal kakor v spovednici. Priznal je vse tatvine in vlogo. Nekajkrat je odnesel več kot bi bilo potrebno za polatolazje lačnega žoloca in žejnega grla. Razumljivo, če je človek že pri kupu, vzame, kolikor more. Kar ni obtoženec sam pojedel in popil, je prodal, da je imel še za cigarete.

Debevec branilec po uradni dolžnosti dr. Žirovnik se je zelo zavzel za svojega klijenta. Težko je človeku biti posten, je rekel branilec, če pride iz kaznilnice.

Res je tako. Robijaša nihče ne vidi rad v svoji hiši. Eden najbolj perečih problemov našega sodstva, eden najbolj perečih socialnih problemov je problem zaposlitve ljudi, ki pridejo iz kaznilnic. Treba ga bo kmalu rešiti, kajti statistika kaže, da se pe železni zakonitosti vsi robijaši vračajo

Izpred obrtnega sodišča

ČE SE OBRTENI POMOČNIK ZAPOSLUJE TUDI V GOSPODARSTVU

Tone je bil zaposlen kot delavec v tovarniškem podjetju, v katerem je veljal surni delavnik; imel je sploščka po 2,50 din, pozneje pa po 3 din na uro. Poleg tovarniškega dela je Tone po naročilu tovarnarja deloma med delovnimi urami, večnoma pa izven tega opravil tudi gospodarske posle: napravljal je drva, delal na vrtu in polju, prinašal vodo, posebno je oskrboval eno kravo: jo nakrmil, napojil, pripravil steljo, rezanico, čistil hlev in čedil kravo, seveda je kravo opravljal tudi ob nedeljah in praznikih. Za surno delo gnevno je dobil redno mezdno izplačano, dočim je prejel za drugo delo le nekaj drv in mleka.

Po izstopu iz službe je Tone zahteval od tovarnarja plačilo za ona gospodarska dela, ki jih je opravil preko 8 ur na dan, in sicer kot nadurno delo, to se pravi 3 din za uro s 50% poviskom; zatrjeval je, da je opravil 172 nadur. Po dolgotrajnem dokazovanju je obrtno sodišče ugotovilo, da je Tone napravil ob delavnih skupaj 85 ur, ob nedeljah pa 37 nadur, mleko in drva so pa bila vredna 140 din.

Obrtno sodišče ni priznalo odškodnine za nadure, ker gospodarskih ali gospodinskih del izven tovarne, četudi jih opravlja obrtni pomočnik, ni šteti med ona dela, ki so urejena z zakonom o zaščiti delavcev. Tone ima sicer pravico do plačila za onih 122 ur, ki jih je opravil v gospodarstvu, toda ne mezdne, kakor za delo v tovarni, ampak kot navadno hlapčevsko delo. Ker je v naravi prejel vrednost 140 din, je dobil za 1 uro krmiljenja krave nekaj čez 1 din, kar je za takodelo popolnoma primerno.

Toda prizivno sodišče je bilo drugačnega mnenja in je izreklo, da je šteti tudi delo v gospodarstvu kot nadurno delo v obrtnem obratu, ker ga je izvrševal obrtni pomočnik po naročilu službodajalca. Če je kdo sprejel kot pomožni delavec za tovarniške posle, pa ga delodajalec uporablja za druga, četudi lažja dela, mu pristojno ravno taka mezda, kakor da bi delal le v obrtu in so tudi za opravljanje takih del merodajne določbe zakona o zaščiti delavcev, torej se morajo tudi takih dela, če se vrše preko normalnega delovnega časa, nagraditi kot nadurno delo. Za to se je Tonetu za vsako uro takega dela priznalo 3 din kot normalna mezda in še 50% povška, z drugimi besedami: Za vsako uro krmiljenja krave, ki se je vršilo po končanem delu v tovarni, je moral tovarnar plačati po 4,50 din, za 122 ur tedaj 549 din, manj 140 din, katero vrednost je Tone dobil v naravnih prejemkih.

Ta sodba naj bo v pouk in svarilo vsem onim, ki svoje pomočnike in vajence kaj radi zaposlujejo v gospodarstvu in gospodinjstvu, službojemalce ima v tem slučaju pravico odškodnine za nadurno delo.

Iz Tržiča

V sredo 3. maja bo Akademski pevski zbor iz Ljubljane priredil velik koncert pesmi iz dobe slov. narodnega preporeda v Kranju v Narodnem domu ob pol. 21. Vabimo vse občinstvo na ta koncert in v ljudno opozorjamo, naj si preskrbi vstopnice pravčasno. Predprodaja je na gimnaziji pri gimnazijskem slugi.

zopet na zatožno klop in romajo zopet v kaznilnico na robijo.

Sodniki so upoštevali vse olajšilne okolnosti in obsodili Debeveca na poldrugo leto robije. Dali so mu najmanjšo kazen, brez upoštevanja olajšilnih okolnosti bi do bil Debevec najmanj 5 let robije, ker je bil že večkrat kaznovan zaradi vlognih tatvin.

NEREDNOST PRI CESTNEM ODBORU

Vpokojnemu tajniku sreskega cestnega odbora v Radovljici Cirilu R. očita obtožnica, da je kot javni uslužbenec utajil nekaj denarja. R. je bil tajnik pri tem cestnem odboru od l. 1932. do l. 1935. Po reviziji blagajne je prišel v disciplinske preiskavo in kmalu nato je bil vpokojen. Končno je dobil zadevo v roke tudi državni tožilec.

Obtoženec je izjavil, da se ne čuti krivega. Kot tajnik je vodil tudi blagajno odbora. Posla je imel precej, saj je imel na leto okoli 2 milijona prometa. Revizija je ugotovila, da manjka denar. Nekaj računov se je izgubilo, nastale so tudi razne druge pomote. Tajnik ni tajil, da je sprejel ves denar, za katerega je izdal potrdila, a je trdil, da je ves denar tudi porabil za izdatke, ki jih je imel sreski cestni odbor. Kakor pri mnogih cestnih odborih na deželi je bilo tudi poslovanje v radovljiškem cestnem odboru nekako domače. Končno je bil za vse odgovoren tajnik, ki je bil ob enem tudi blagajnik.

Obtoženec je predlagal zaslišanje več prič in izvedbo novih dokazov, da se ugotovi njegova nedolžnost. Sodišče je spoznalo, da je treba spopolniti dokazno gradivo, zato je sprejelo nove obtožbe in tožilčeve predloge. Razprava je bila zaradi tega preložena.

Soobtožena sta v tej zadevi tudi neki tovarniški delavec in neki rudar. Postopanje proti obtoženemu rudarju je bilo izločeno iz spisov proti obtoženemu tajniku. Obtoženi rudar dela zdaj nekje v Srbiji, proti njemu bo tožilec naperil posebno obtožnico.

NA KMETIH PRI KRSTU

Župnik: Atelje? Tako vendar ne moreta kistiti otroka, saj to vendar ni nobeno ime.

Oče: Kako, da ne, gospod župnik? To ime je celo priljubljeno med moškimi.

LJUBEZEN NA PRVI POGLED

— Praviš, da si se zaljubil vame na prvi pogled?

— Da, tako storim vedno. Človek si prihrani s tem mnogo časa.

BOGASTVO IZPREMENI ZNAČAJ

— Veseli me, da te zopet vidim, — pravi prijatelj prijatelju. — Vidim, da te niti bogastvo ni izpremenilo.

— Pač pač v enem pogledu sem se izpremenil, odgovori novopečeni milijonar.

— Prej sem bil grob, zdaj sem ekscen-tričen, prej sem bil omejen, zdaj sem pa duhovit.

